

ชุดความรู้ประวัติศาสตร์ รักถิ่นทองบิณ ๕
แดนดิน ถิ่นวีรชน อ่าวมะนาว ทองบิณ ๕

— ความ — เสียดสละ

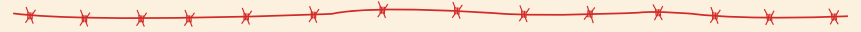

จัดทำโดย : โครงการวิจัยย่อยที่ 2 การพัฒนาความรู้ประวัติศาสตร์พื้นที่สำหรับการส่งเสริมประสบการณ์การท่องเที่ยวผสมผสานบนฐานจิตสำนึกความเป็นชาติ
คณะผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนธร วชิรขจร และอาจารย์กฤติกา คุณูปการ
นักวิจัย : อาจารย์รัชชชุกร จรวิรัตน์

ชุดความรู้ประวัติศาสตร์ “รักถิ่นกองบิน 5” จัดทำโดยโครงการวิจัยย่อยที่ 2 การพัฒนาความรู้ประวัติศาสตร์พื้นที่สำหรับการส่งเสริมประสบการณ์การท่องเที่ยวผสมผสานบนฐานจิตสำนึกความเป็นชาติ ภายใต้แผนงานวิจัย โครงการนวัตกรรมเพื่อยกระดับความปลอดภัยและส่งเสริมประสบการณ์การท่องเที่ยวผสมผสานในพื้นที่ระบบปิดภายใต้วิถีใหม่หลังโควิด - 19 กรณีศึกษา พื้นที่ท่องเที่ยวกองบิน 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความรู้ประวัติศาสตร์พื้นที่และพัฒนาสื่อการนำเสนอสำหรับการส่งเสริมประสบการณ์การท่องเที่ยวผสมผสานบนฐานจิตสำนึกความเป็นชาติ ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายเพื่อให้คนรุ่นใหม่หรือผู้ที่สนใจได้ตระหนักถึงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวีรกรรมของวีรชนที่เกิดขึ้น ณ กองบิน 5 อ่าวมะนาว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 นอกจากนี้ ยังได้รวบรวมสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่กองบิน 5 เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาเรื่องราวอันจะเป็นฐานในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชาติต่อไป

สารบัญ

เรื่องราวของกองบินน้อยที่ 5
ในหน้าประวัติศาสตร์

4

ความเสียสละ :
กระสุนนัดสุดท้าย ขอเก็บไว้เพื่อตนเอง

8

ความเสียสละ : เผาทำลายจุดสำคัญในกองบิน

10

เรื่องราวของกองบินน้อยที่ 5 ในหน้าประวัติศาสตร์

รุ่งสางของวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 บริเวณอ่าวมะนาว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จุดเริ่มต้นของการปะทะระหว่างทหารไทยและทหารญี่ปุ่น

16 ออกหาปลาเจอข้าศึก

เวลาประมาณตี 4 เรืออากาศตรี สมศรี (ศรีศักดิ์) สุจริตธรรม พร้อม พลทหารจำนวนหนึ่งออกไปหาปลา หน้าอ่าวมะนาว ได้พบเรือของญี่ปุ่น จำนวน 3 ลำข่มอยู่ จึงรีบขึ้นฝั่ง เพื่อส่งข่าว

17 เปิดศึกยิง ป้องกันสนามบิน

ความเจ็บปวดสยบภายในกองบินน้อยที่ 5 ทำให้ทหารญี่ปุ่นตายใจ ไม่คิดว่าทหารไทย เตรียมการรับไว้แล้ว เมื่อยกพลขึ้นมาในขณะที่ น้ำลง จึงกลายเป็นเป้าที่ชัดเจน เรืออากาศตรี สมศรี (ศรีศักดิ์) สุจริตธรรม นำพลทหาร 48 นาย เปิดศึกสาดกระสุนใส่ทหารญี่ปุ่นลี้มนาว

18 เตรียมการทหารพร้อมรบ

ด้วยกำลังพลไทยมีเพียง 140 คน จะสู้กองกำลังญี่ปุ่นนับพันได้ ต้องวางแผนอย่างดี นาวาอากาศตรี หม่อมหลวงประวาศ ชุมสาย ผู้บังคับกองบิน จึงเตรียมการวางปืนกล 8 กระบอก ไว้ตามจุดต่างๆ และกระจายเครื่องบินที่มีอยู่ 8 ลำ ได้แก่ เครื่องบินขับไล่ HAWK 3 และเครื่องบินคอร์แซร์ ซึ่งเป็นเครื่องบินโจมตีไว้ในตำแหน่งที่ทำการรบได้ทันที

19 เสียงแตรดังกลั่นแจ้งว่าพร้อมบิน

ทหารไทยผู้กล้าหาญไม่ นำเครื่องบินฝ่ากระสุนทะยานขึ้นฟ้า เรืออากาศตรี แม้น ประสงค์ดี นำเครื่องบิน HAWK 3 ขึ้นได้เป็นเครื่องแรก โดยตั้งใจ จะทิ้งระเบิดเพื่อทำลายเรือรบของญี่ปุ่น แต่ไม่สำเร็จ

ในเวลาไล่เลี่ยกัน พันจ่าอากาศเอก พรหม ชูวงษ์ จ่าอากาศเอก จำเนียร วาริยะกุล และจ่าอากาศเอก สถิต โรหิตโยธิน พยายามนำเครื่องขึ้น แต่ถูกทหารญี่ปุ่นยิงเสียชีวิตทั้ง 3 นาย จ่าอากาศเอก พร เฉลิมสุข เตรียมนำเครื่องขึ้น แต่ถูกยิงได้รับบาดเจ็บสาหัส ส่วนจ่าอากาศเอก กาบ ข้าศิริ หลบหนีออกมาได้อย่างปลอดภัย

เรืออากาศโท สวน สุขเสริม เกือบนำเครื่องบินคอร์แซร์ขึ้นได้สำเร็จ แต่ถูกทหารญี่ปุ่นยิง ได้รับบาดเจ็บสาหัส ส่วนพลทหารสมพงษ์ แนวบรรทัด ที่เข้าไปช่วยถูกฟันที่แขน

20 สนามบินถูกยึด

ด้วยกำลังพลที่น้อยกว่ามาก ทหาร ญี่ปุ่นเข้ามายึดลานบินสำเร็จ กระสุนจาก ปืนกลเรือรบญี่ปุ่นยิงใส่เครื่องบิน ไทย

21 การสื่อสารถูกตัดขาด

สถานีวิทยุของกองบังคับการ ไม่สามารถใช้งานได้ กองบินไม่รู้ข่าวสาร และไม่สามารถขอความช่วยเหลือได้

 สั่งเผากองบิน
สั่งคนอพยพขึ้นเขาล้อมหมวก

เมื่อเห็นว่าไม่สามารถต้านทานข้าศึกได้
นาวาอากาศตรี หม่อมหลวงประวาศ ชุมสาย
จึงสั่งอพยพครอบครัวทหารและผู้ที่บาดเจ็บ
ไปรวมกันที่เขาล้อมหมวก ก่อนสั่งเผาจุดสำคัญ
กองรักษาการณ์และคลังเชื้อเพลิง เพื่อให้
ฝ่ายข้าศึกใช้ประโยชน์ได้

ลงนามสงบศึก

9 ธันวาคม พ.ศ. 2484

เวลา 14.00 น.

ไทยและญี่ปุ่นร่วมลงนามสงบศึก

 โทรเลขคำสั่งหยุดยิงเพิ่งมาถึง

กองบินน้อยที่ 5 ตรึงกำลัง
ด้านทัพญี่ปุ่นตลอดคืน จนกระทั่ง
นาวาอากาศตรี หม่อมหลวงประวาศ ชุมสาย
ได้รับโทรเลขคำสั่งให้หยุดยิง

 มีคำสั่งให้ฝ่ายไทยหยุดยิงทั่วประเทศ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม เรียกประชุมวิสามัญสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรณีพิเศษ มีมติให้
ฝ่ายไทยหยุดยิง ทั่วประเทศได้รับคำสั่งให้หยุดยิง แต่กองบินน้อยที่ 5 ขาดการติดต่อ

“

33 ชั่วโมงแห่งการปกป้องเอกราชและอธิปไตยของชาติยุติลง
ฝ่ายไทยเสียชีวิต 42 ราย ประกอบด้วย ทหารอากาศ 38 นาย
ตำรวจ 1 นาย ยูวชนทหาร 1 คน และครอบครัวทหาร 2 คน

”

กระสุนนัดสุดท้าย ขอเก็บไว้เพื่อตนเอง

เพียงแค่จับอาวุธ เดินหน้าต่อกรสู้กับศัตรูที่รุกรานประเทศก็นับเป็นความเสียสละครั้งยิ่งใหญ่ แต่สิ่งสำคัญไปกว่านั้นคือการไม่ยอมจำนน หากต้องมีชีวิตอยู่ต่อไป ในฐานะเชลยศึก กระสุนนัดสุดท้ายจะถูกเก็บไว้เพื่อปลิดชีพตัวเอง รักษาไว้ซึ่งเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหารไทย

ด้วยการรบที่ต่อเนื่องยาวนานมาตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เมื่อเข้าสู่วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2484 กองทัพไทยเริ่มไร้ความหวัง แทบมองไม่เห็นโอกาสที่จะต่อสู้กับทหารญี่ปุ่นต่อไปได้

เหตุผลเพราะกองทัพไทย ประสบปัญหา

- ★ ขาดสรรพอาวุธ กระสุน และอาหาร
- ★ อ่อนล้าจากการสู้รบที่ยาวนาน
- ★ กำลังพลเหลือน้อย
- ★ ถูกล้อมอยู่ในวงที่จำกัด
- ★ หมดหวังจากการรอคอยความช่วยเหลือจากภายนอก

นาวาอากาศตรี หม่อมหลวงประวิศ ชุมสาย ได้ปรึกษานายทหารที่เหลืออยู่ และตัดสินใจสั่งการว่า เมื่อคับขันถึงที่สุดให้เหลือกระสุนนัดสุดท้ายเพื่อปลิดชีพตัวเอง โดยจะไม่ยอมตกเป็นเชลยศึก เพื่อรักษาเกียรติยศของตนไว้

ความเสียสละ

เผาทำลาย จุดสำคัญในกองบิน

ภายในกองบังคับการกองบินน้อยที่ 5 เป็นคลังเก็บอาวุธและคลังอุปกรณ์การบิน เพื่อป้องกันทหารญี่ปุ่นหยิบฉวยอาวุธหรืออุปกรณ์ใดไปเป็นประโยชน์ นาวาอากาศตรี หม่อมหลวงประวาศ ชุมสาย ผู้บังคับการกองบินน้อยที่ 5 จึงสั่งให้เผาทำลายกองบังคับการทันที

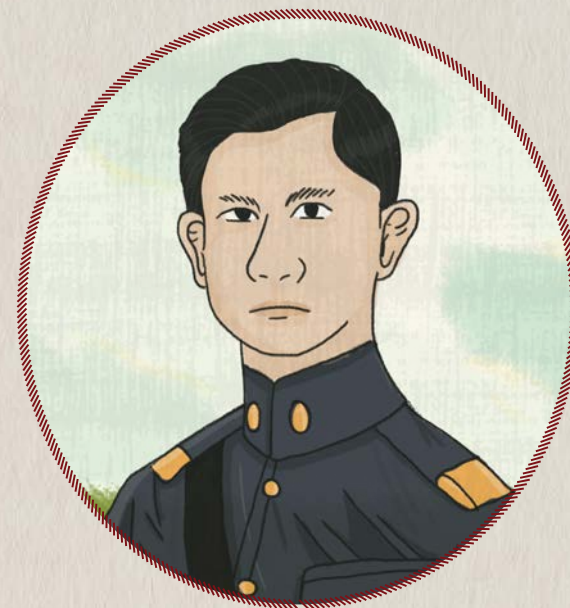
ส่วนเรืออากาศโท นายแพทย์ประหยัด กาญจนวิโรจน์ ผู้บังคับหมวดเสนารักษ์ ก็ได้สั่งการให้เผาอาคารที่ทำการ และห้องพักรับคนไข้หมวดเสนารักษ์ของกองบินเช่นกัน

เปลวไฟที่ลุกโชนเป็นเหมือนสัญญาณให้อพยพหนีภัยตามที่ได้ชักซ้อมไว้

ในเวลาต่อมา เรืออากาศตรี ผล ทองปรีชา ผู้บังคับหมวดสัมภาระ เมื่อเห็นว่ากองบังคับการ กองบินถูกเผา จึงสั่งการให้ พลทหารชิน เทพารักษ์ นำครอบครัวทหารอพยพจากหลุมหลบภัย ไปอยู่รวมกันที่เชิงเขาล้อมหมวก ทุกคนช่วยกันเตรียมอาหารและลำเลียงส่งให้ทหารที่สู้รบ อยู่แนวหน้า พร้อมกับจัดตั้งสถานีพยาบาลเพื่อรักษาผู้บาดเจ็บ

นาวาอากาศตรี หม่อมหลวง ประวาศ ชุมสาย

เดิมคือหม่อมหลวงประวาศ ชุมสาย เกิดเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2452 สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนวชิราวุธ และโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รับราชการในตำแหน่งสุดท้ายคือ เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ต่อมาเข้าทำงานที่ บริษัท เดินอากาศไทย จำกัด ตำแหน่ง หัวหน้านักบินและนักบินลงเครื่อง จนกระทั่ง พ.ศ. 2497 ได้ลาออกจาก บริษัท เดินอากาศไทย จำกัด ก่อนจะเข้ามาทำงานที่ประเทศลาว ในตำแหน่งที่ปรึกษากองทัพลาว ราวๆ ปี พ.ศ. 2501

ขอขอบคุณ

- ★ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
- ★ หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)
- ★ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ★ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ★ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ★ นาวาอากาศเอก พรประเสริฐ ผ่านภพ ผู้บังคับการกองบิน 5
- ★ นาวาอากาศเอก พลัง วิทยาภรณ์ รองผู้บังคับการกองบิน 5
- ★ นาวาอากาศเอก สุวิทย์ สงขาว รองผู้บังคับการกองบิน 5
- ★ นาวาอากาศเอก สามารถ ร่องทรงเจริญ เสนาธิการกองบิน 5
- ★ นาวาอากาศโท สุทธิชัย ศรีทองอุทัย หัวหน้าแผนกกิจการพลเรือน กองบังคับการกองบิน 5
- ★ คุณสุมาลี โพธิ์ศรี เจ้าหน้าที่แผนกกิจการพลเรือน กองบังคับการกองบิน 5

